

"Qualsevol que surt de la presó hauria de tenir un mentor"

Dij, 27/04/2017 per Catalunya Religió

(Glòria Barrete –CR) Unes set mil persones es troben recloses en primer i segon grau a les presons catalanes. Unes presons que tenen com a missió la reinserció de les persones privades de llibertat, però es fa tot el possible perquè aquesta missió s'assoleixi? Una sessió pública de treball organitzada conjuntament per Justícia i Pau i el grup de juristes Roda Ventura ha posat sobre la taula aquest dimecres al vespre aquesta qüestió.

"Jo no entendria el meu pas pels serveis penitenciaris si no fos apostant per la visió d'acompanyar els processos de reinserció de les persones", ha afirmat **Amand Calderó**, director de Serveis Penitenciaris de la Generalitat de Catalunya des del gener de 2016. Calderó, que va iniciar-se en el món de les presons als anys vuitanta a través del voluntariat de Justícia i Pau, ha remarcat que "creiem que a través de l'execució penal es pot construir una societat més segura, més justa i integradora".

Potenciar el Règim Obert

L'any 1984 Catalunya assolí les competències en matèria de serveis penitenciaris comptant des d'aleshores amb un model "que aposta per la reinserció". Calderó ha expressat que "les persones són el centre d'actuació de la nostra feina" i s'aspira a que els centres penitenciaris siguin organitzacions que ofereixin sistemes d'aprenentatge positius, "el que hi ha a les presons és molt dèficit de conducta i de formació".

Però més enllà del sistema intern de la presó, què cal fer per apostar per la reinserció? "La seguretat no es genera amb reixes ni amb mitjans electrònics, que també", ha afirmat Calderó, "sinó dinamitzant i normalitzant sobretot la vida dels centres, oferint activitats, programes de tractament i treball productiu". Alhora el

director dels Serveis Penitenciaris aposta pel Règim Obert com a mesura d'èxit. "Hem d'arriscar més i aconseguir que els presos arribin al tercer grau per poder treballar els seus dèficits en el Medi Obert". Les estadístiques posen sobre la taula que set de cada deu persones que surten en segon grau no reincideixen, que vuit de cada deu no recauen si surten en tercer grau, i que s'eleva a nou de cada deu si és en llibertat condicional.

Ara bé, el Medi Obert no és la panacea. Calderó té clar que la paraula clau en una reinserció exitosa és l'acompanyament. "Qualsevol persona que surt de permís o en llibertat hauria de tenir un mentor, un tutor, algú que l'acompanyi en el seu procés de reinserció, una mà que treballi el pont entre la presó i la comunitat".

La rutina de la presó, dificultat per a la reinserció

Teoria que també comparteix la teresiana **Victòria Molins**. Després del centenar d'acompanyaments que la Viqui ha realitzat sobretot a presos de Quatre Camins es veu capacitada per afirmar que les persones que tenen més facilitat per reinsertar-se són aquelles que o bé tenen suport de la família o bé tenen la sort de trobar una bona parella i una bona feina.

La Viqui sempre escull acompanyar aquells presos difícils, aquells que estan més sols o tenen més dificultats. "Sé que les presons haurien de ser un lloc de reinserció, i ho són sobretot per aquells que viuen al carrer i en un món de delinqüència en què la presó és la única solució que tenen".

Molins explica que els programes de tractament de vegades van bé a alguns però a d'altres no. "En si mateix un centre penitenciarí és difícil que sigui un centre de reinserció, pel que diuen els que hi han estat i estan actualment allà, dins hi ha també un món de delinqüència i de mentides entre ells".

El primer entrebanc fort, segons Molins, ve quan els presos no tenen família i es troben amb el primer permís que tenen, "no hi ha llocs suficients per anar a viure els permisos, tot el dia és llarg, amb pocs diners, amb una mà davant i una darrere". També ho és quan surten definitivament i no tenen família, "s'ha de fer acompanyament quan surten".

Les presons, un món apart

Sovint, però, els Serveis Socials i les institucions que poden oferir ajuda desconeixen si algú està a la presó o n'ha sortit. Ho coneix bé **Pilar Massana**, treballadora social a l'Hospitalet de Llobregat. "Hi ha una comunicació gran entre el sistema penitenciarí i la xarxa de serveis socials d'atenció primària, hi ha encara molt treball a fer, ha relatat.

Massana ha reconegut que les presons "segueixen sent un món apart per a la societat", i ha demanat més coneixença per part de la ciutadania i més obertura per part dels centres penitenciaris. "L'administració té una responsabilitat amb els ciutadans que viuen a la presó, cal arribar a acords amb els ajuntaments locals per intentar que hi hagi un coixí posterior d'acollida".

Una altra de les dificultats de la reinserció dels presos radica en el mateix centre penitenciarí. En **Marc Viu**, advocat en exercici i penalista té experiència en el món penitenciarí. Viu ha remarcat la necessitat de canviar la forma d'entendre el tractament penitenciarí. El tractament és un dret de l'intern que l'administració ha

d'afavorir, "però en cap cas l'hauria d'imposar", i el fet que la persona presa el rebutgi no hauria de tenir conseqüències negatives en la reducció de la condemna. "La realitat actual és diferent i avui dia si no es fa el tractament es deneguen els permisos penitenciaris, convertint-se el permís en moneda de canvi i no en opció vàlida de reinserció".

El tancament de la presó Model

Viu ahora ha demanat potenciar mesures penals alternatives i ha denunciat que el tancament de la presó Model "ha trencat l'itinerari de moltes persones". En la seva intervenció Viu ha apostat per construir més centres penitenciaris petits i especialitzats enfront dels macrocentres actuals.

En aquest sentit, el director dels serveis penitenciaris de la Generalitat, Amand Calderó, ha afirmat que el tancament de la Model respon a més pros que contres ja que és un equipament "obsolet, sense condicions dignes, amb risc de seguretat i sense espais idonis". Calderó ha explicat que els presos guanyaran "en qualitat de vida i que cal millorar el tema de les visites de les famílies i els advocats".